

N:o 153.

Af herr **P. Waldenström**, om skrifvelse till Kongl. Maj:t med begäran om framläggande af förslag till lag om utvidgad rätt för medlemmar af svenska kyrkan att ingå äktenskap inför borgerlig myndighet.

Lång tid och mycket arbete har fordrats, innan man lyckats i vårt land få civiläktenskapet erkänt såsom berättigad form för äktenskap. Men ännu är det icke medgifvet åt medlemmar af svenska kyrkan, för så vidt begge kontrahenterna en gång inom henne begått nattvarden. Om de aldrig efter sin konfirmation begått nattvarden, vare sig i svenska kyrkan eller någon annan, om de ock äro fullkomligt likgiltiga för kristendomen, ja till och med begabba den, så måste de äfven mot sin vilja söka den kyrkliga vigseln, om de önska, att deras förbindelse skall inför lagen gälla såsom äktenskap och deras blifvande barn såsom äkta barn.

Det torde vara en allmänt erkänd rättsprincip, att staten icke bör genom sina lagar föreskrifva något, som icke är till gagn för någon, eller på den enskilde lägga band, som icke äro nödiga för andra enskilda medborgares eller för samhällets väl. Att nu en, som föraktar och undanbeder sig den kyrkliga vigseln, icke skall kunna på annan väg få sitt äktenskap laggildt, för det att han och hans tillämnade maka en enda gång i sitt lif begått Herrens nattvard i statskyrkan, det synes vara ett stadgande, som gör intet gagn, men deremot ej ringa skada, och som därför tarfvar ändring. För *staten* kan det icke vara någon fördel, då ju *hans* kraf äro lika väl tillfredsställda genom den borgerliga formeln som genom den statskyrkliga. För *kyrkan* kan det icke heller vara någon fördel, då ju ingenting kan för henne vara viktigare, än att

det är sanning i hennes förrättningar, och det således måste vara stridande mot hennes väsen att *tvinga* en kyrklig handling på personer, som förakta den. I sjelfva verket är sådant för kyrkan *förnedrande*. För *kontrahenterna* kan detta tvång icke heller vara någon fördel. Hvarken de sjelfva eller deras äktenskap lära derigenom varda mer kristliga, än om de finge ingå borgerligt äktenskap. Tvärt om måste det för dem kännas *motbjudande* samt öka deras förakt för kyrkan. För den *tjenstförrättande presten* kan det icke heller vara någon fördel. För honom måste det tvärt om vara vidrigt att genom lag vara nödsakad att utföra en kyrklig akt, som han under för handen varande förhållanden måste inse vara en osanning, ja ett gyckelspel.

Då jag förra året väckte en liknande motion, afstyrktes den af lagutskottet, som dervid icke anförde ett enda ord till gendrifvande af de skäl, som jag anfört. Utskottet ansåg det vara »höjdt öfver allt tvifvel», att omsorgen om rättsordningens upprätthållande kräfde, att den ena äktenskapsformen uppställdes såsom den regelmessiga, så att antingen den kyrkliga bestämdes såsom regel och den borgerliga medgäfves såsom undantag i vissa fall, eller att den borgerliga vore obligatorisk. Detta är emellertid alls icke höjdt öfver allt tvifvel. I Amerikas För-
enta stater stå begge formerna jemte hvarandra, utan att några faror för rättsordningens upprätthållande följt eller kunnat tänkas skola följa. Så vidt jag förstår, betraktas ock i vår lag begge formerna lika giltiga och okränkbara, så att ett civiläktenskap i intet afseende stämplas såsom något lägre än det kyrkliga. Och under sådana förhållanden synes det mig rent orimligt att tvinga det kyrkliga äktenskapet på en person, som undanbeder sig det.

På grund häraf tager jag mig friheten att föreslå,

att Riksdagen måtte i skrifvelse till Kongl. Maj:t anhålla, att Kongl. Maj:t ville låta utarbета och för Riksdagen framlägga förslag till sådan ändring af nu gällande bestämmelser om formen för äktenskaps ingående, att äktenskap mellan medlemmar af svenska kyrkan, som det önska, må kunna afslutas inför borgerlig myndighet.

Stockholm den 29 januari 1891.

P. Waldenström.